



Gamybos atliekų tvarkymas – įmonių prievolė ir išlaidos

Dalis įmonių ir organizacijų ne tik kad netvarko ūkinėje-komercinėje veikloje susidariusių atliekų, bet ir nenorėdamos už šių atliekų tvarkymą mokėti atliekų tvarkytojams, jas maišo su komunalinėmis atliekomis, kurios yra tvarkomas savivaldybių organizuotoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje ir už kurių tvarkymą yra įvesta visiems privaloma rinkliava. Taip įmonės ir organizacijos pažeidžia savivaldybės tarybos patvirtintas Komunalinių atliekų tvarkymo taisykles.

Savivaldybių tarybų patvirtintų atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimas užtraukia įspėjimą arba baudą iki 2000 litų. (Administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – ATPK) 161(1) str.) Teisės pažeidimų protokolą dėl tokio pažeidimo turi teisė surašyti savivaldybės vykdomosios institucijos ir jos tam įgalioti pareigūnai (ATPK 259(1) str.), o pažeidimo bylą nagrinėja Administracinė komisija prie savivaldybės tarybos. (ATPK 221 str.)

Tvarkant atliekas taikomas principas „teršėjas moka“, kuris reiškia, kad visas atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti atliekų turėtojas ir medžiagų bei gaminių, tarp jų – pakuočių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas. (Atliekų tvarkymo įstatymo (toliau – ATĮ) 32 str.)

Lietuvoje atliekų tvarkymo sistemą sudaro dvi pagrindinės grandys: gamybos atliekų tvarkymo sistema, apimanti susidarancias gamybos proceso metu atliekas, kurių tvarkymas turi būti apibrėžiamas taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimuose, ir savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos, apimančios komunalines atliekas ir kitas savivaldybių teritorijose susidariusias, kurios nepatenka į gamybos atliekų tvarkymo sistemą. (Vyriausybės patvirtinto Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano (toliau – Plano) 10 str.)

Šiauliuose savivaldybės atliekų tvar-

kyimo sistema organizuota vadovaujantis principu: visas komunalinių atliekų tvarkymo išlaidas apmoka atliekų turėtojai – realizuojamu įvesta vietine rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą. (Šiaulių miesto komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių (toliau – KATT) 24 str.) Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje tvarkomos tik šios atliekos: buityje susidarancios mišrios komunalinės atliekos; buityje susidarancios antrinės žaliavos; namų ūkiuose susidarancios biodegraduojancios atliekos; buityje susidarancios didžiosios komunalinės atliekos; buityje susidarancios pavojingos atliekos; smulkaus buitės remonto atliekos; buityje susidarancios elektros ir elektroninės įrangos atliekos; buityje susidarancios naudotos padangos. (KATT 20 str.) Savivaldybės organizuojama komunalinių atliekų tvarkymo sistema neapima šių atliekų tvarkymo: ūkinių subjektų, kurių taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimuose nustatytų atliekų tvarkymo reikalavimų savivaldybė negali įvykdyti savo organizuojamoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, atliekų; netinkamų eksploatuoti transporto priemonių; farmacinių ir medicinos atliekų; gyvūninės kilmės atliekų; skystų atliekų; statybos ir griovimo atliekų; gatvių, šaligatvių, teritorijų valymo šlāvų bei želdynų (išskyrus namų ūkių) tvarkymo atliekų; ne namų ūkiuose susidarancių biodegraduojancių atliekų; ne buityje susidarancių pavojingų atliekų. (KATT 21 str.)

Gamybos atliekų, įskaitant pavojingą gamybos atliekas, tvarkymas yra ūkio subjektų prievolė. (Plano 21 str.) Įmonės ir organizacijos, kurių ūkinėje komercinėje veikloje susidaro atliekų, privalo jas rūšiuoti susidarymo vietoje. (ATĮ 4 str. 2 dalis, Aplinkos ministro įsakymu patvirtintų Atliekų tvarkymo taisyklių (toliau ATT) 46 str.) Įmonėse, kuriose susidaro antrinės žaliavos, turi

būti organizuotas atskiras šių atliekų surinkimas. (ATT 49 str.) Įmonės ir organizacijos Atliekų tvarkymo įstatymo bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka turi tvarkyti atliekas pačios arba perduoti jas atliekų tvarkytojui (ATĮ 4 str. 1 dalis, ATT 48 str.) sutartiniais pagrindais.

Ūkinės veiklos vykdytojai (pakuočių medžiagų tiekėjai, pakuočių gamintojai, importuotojai ir naudotojai, supakuotų gaminių importuotojai, pardavėjai, atliekų tvarkytojai) patys tvarko savo pakuočių atliekas arba sutartiniais pagrindais paveda šias atliekas tvarkyti atliekas tvarkančioms įmonėms. (Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 7 str. 2 dalis, 8 str. 2 dalis)

Tam tikra dalis įmonių (ATT 19 str.) turi pildyti pirminės atliekų apskaitos žurnalus, kuris turi būti pateikiamas Aplinkos ministerijos ir kitų institucijų įgaliotiems pareigūnams, jiems pareikalavus (ATT 22 str.). Susidaręs ar sutvarkytas atliekų kiekis šiame žurnale registruojamas ne rečiau kaip kartą per savaitę, o jei atliekos susidaro arba sutvarkomos rečiau kaip kartą per savaitę, atliekų susidaręs ar sutvarkytas kiekis registruojamas iš karto po susidarymo ar sutvarkymo. (ATT 24 str.) Šios įmonės pirminės atliekų apskaitos duomenų pagrindu regiono aplinkos apsaugos departamentui turi teikti pirminės atliekų apskaitos ataskaitas. (ATT 24 str.) Aplinkos ministerijos regioniniai aplinkos apsaugos departamentai ir jų agentūros vykdo gamybos ir specifinių atliekų apskaitą ir kontroliuoja, kaip ūkio subjektai (įmonės, įstaigos ir organizacijos) laikosi nustatytųjų reikalavimų. (Plano 113 str.)

Zenonas Kučinskas
VšĮ ŠRATC viešųjų ryšių
specialistas
Užs. Nr. 22674